

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/213/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117242541
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:6117242541.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Olivera Kolenčíka, v spore žalobcu: Bc. S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/X, L.-T., zastúpený Advokátska kancelária Beňová s.r.o., so sídlom Blumentálska 8, Bratislava, IČO: 47 232 366, proti žalovanej: B. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX/XXX, E. O., o zaplatenie 4.992,13 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 27. júna 2018, č. k. 6C/77/2017-134, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 4.992,13 eura s 5 % úrokom z omeškania ročne od 12.10.2017 do zaplatenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobcovi voči žalovanej priznáva náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Topoľčany, ako súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 27.06.2018, č. k. 6C/77/2017-134 pri právnom posúdení podľa § 145 ods. 1, 2, § 149 ods. 1 až 5 a § 454 Obč. zák., zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento voči žalovanej domáhal zaplatenia sumy 4.992.13 eura s 5% ročným úrokom z omeškania počnúc od 12.10.2017 do zaplatenia.

2. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej v tomto konaní nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože jej žiadne trovy v tomto konaní nevznikli.

3. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej, súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXXX/XXXX, ktorou bol žalobcovi a žalovanej ako manželom poskytnutý medziúver vo výške 30.000 eur, žalobca po rozvode manželstva splatil na tomto úvere sumu 7.029 eur. Dňa 21.08.2014 žalobca, ako dlžník uzatvoril s ČSOB, a.s. Bratislava zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXR, ktorou sa banka zaviazala poskytnúť žalobcovi, ako dlžníkovi jednorazovo dňa 21.08.2014 úverový limit 6.000 eur. Po rozvode manželstva žalobca splatil na tomto úvere 2.995,26 eura. Po zániku BSM strán sporu, k čomu došlo právoplatnosťou rozvodového rozsudku zo dňa 21.10.2015, č. k. 9P/294/2014-60, t. j. dňa 27.10.2015 sa strany tohto sporu, ako bývalí manželia nedohodli na vypořiadaní ich BSM a ani jeden z nich nepodal na súd žalobu o vypořiadanie BSM.

4. Žalobca si svoj nárok uplatnil s poukazom na ust. § 454 Obč. zák., t. j. že nejde o solidárny záväzok, pretože skutková podstata § 454 je naplnená za predpokladu, že ten, kto plnil inému, túto povinnosť plniť nemal a plnil namiesto toho, kto bol povinný plniť. Keďže v prejednávanej veci, či už dohodou alebo súdnym rozhodnutím k vypořiadaniu BSM nedošlo, avšak vzhľadom na dátum zániku BSM, čo

bolo 27.10.2015 nedošlo v čase rozhodovania o danej žalobe k naplneniu fikcie (domnienky) v zmysle § 149 ods. 4 Obč. zák., spočívajúcej v tom, že hnutelné veci si manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich tieto veci užíval pre svoju potrebu a potrebu svojej rodiny a domácnosti. O ostatných hnutelných veciach, ktoré výlučne nik neužíval zo spoluvlastníkov a aj o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí primerane aj o ostatných spoločných majetkových právach, teda aj o dlhoch, t. j. že strany tohto sporu ako bývalí manželia sú z týchto majetkových práv oprávnení a zaviazaní rovnakým dielom. Spoločný dlh strán sporu nemohol nadobudnúť charakter dlhu spoločného s podielom obidvoch strán na ňom v rovnakom rozsahu, pretože trojročná lehota uvádzaná v citovanom zákonom ustanovení uplynie až 27.10.2018.

5. Vzhľadom k tomu sa žalobca nemohol dôvodne domáhať svojho nároku titulom bezdôvodného obohatenia. Vyššie spomínaná nevyvrátiteľná domnienka o rovnosti podielov platí aj o dlhoch, t. j. že bývalí manželia sú z týchto majetkových práv oprávnení a zaviazaní rovnakým dielom. Preto s poukazom na vyššie uvedené v prípade spoločného dlhu alebo dlhu, z ktorého získané peniaze boli použité na nadobudnutie určitej majetkovej hodnoty, nebolo možné vyhovieť a žalobu bolo potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Záverom súd poučil strany sporu v tom smere, že každá z nich má ešte v rámci trojročnej lehoty od zániku ich BSM možnosť podať žalobu o vyporiadanie BSM, resp. navzájom uzatvoriť dohodu o vyporiadaní BSM.

6. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhol odvolaciemu súdu, aby zrušil rozsudok OS Topoľčany sp. zn. 6C/77/2017-134 zo dňa 27.06.2018 a vrátil vec tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Poukázal na odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ a f/ CSP, nakoľko okresný súd, resp. napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a takisto, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

7. Žalobca sa nestotožňuje s právnym posúdením prvoinštančného súdu obsiahnutým v bode 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku v tom smere, že spoločné dlhy žalobcu a žalovanej (dva predmetné úvery) nemohli nadobudnúť charakter dlhov spoločných s podielom strán na nich v rovnakom rozsahu, vzhľadom k tomu, že v danom prípade trojročná lehota na vyporiadanie BSM určená zákonom ešte neuplynula.

Pochybenie prvoinštančného súdu v tejto súvislosti spočíva najmä v tom, že tento nesprávne podmienil rovnosť podielov žalobcu a žalovanej na ich spoločných dlhoch, práve až uplynutím trojročnej lehoty na vyporiadanie BSM zakotvanej v ust. § 149 ods. 4 Obč. zák. Najdôležitejším momentom v danom prípade je zánik BSM a nie jeho vyporiadanie. Zánikom BSM, resp. rozvodom manželstva došlo k tej situácii, kedy finančné prostriedky, nadobudnuté žalobcom a žalovanou už netvorili spoločný majetok, ale práve naopak majetok oddelený. Preto, ak žalobca po zániku BSM hradil všetky splátky, hradil ich v prvom rade zo svojich oddelených finančných prostriedkov a to aj za žalovanú, ktorej prislúchala a prislúcha úhrada polovice každej jednej splátky splatenej žalobcom. Žalobca sa v konaní nedomáhal úhrady polovice splátok uhradených pred zánikom BSM, teda počas existencie manželstva, ale až po zániku manželstva. V danej situácii je preto potrebné vychádzať z obsahu § 511 ods. 2 vety prvej Obč. zák., podľa ktorej ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu nie je ustanovené inak, alebo účastníkmi dohodnuté inak, sú podiely na dlhu všetkých dlžníkov vo vzájomnom pomere rovnaké.

8. Z uvedeného vyplýva, že ak žalovaná po zániku BSM neplatila splátky úveru vo výške jednej polovice a robil to namiesto nej žalobca, na strane žalovanej vzniklo bezdôvodné obohatenie podľa § 454 Obč. zák., podľa ktorého sa napríklad posudzujú požiadavky rozvedených manželov na splácanie úhrady za užívanie spoločného bytu po rozvode manželstva. Rovnaký právny názor, ako odvolateľ zaujal v obdobnej právnej veci aj KS v Žiline vo svojom rozhodnutí zo dňa 29.10.2013 sp. zn. 5Co/448/2013. Aj na základe uvedeného právneho názoru malo byť rozhodnuté v prospech žalobcu, keďže predmetom konania sú splátky úveru, ktoré za žalovanú platil žalobca po rozvode ich manželstva a právo na ich úhradu pri tomto právnom úkone vyplýva z obsahu ust. § 511 ods. 3 Obč. zák. Skutočnosť, že išlo o iné právne posúdenie, ako žalobca uvádzal v samotnej žalobe, nemôže predstavovať prekážku, pretože ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, súd nie je viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú (uznesenie NS SR z 22.09.2010 sp. zn. 5Cdo/196/2009).

9. Žalovaná sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

10. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal odvolaním žalobcu zo dňa 10.07.2018 napadnutý rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 27.06.2018, č. k. 6C/77/2017-134, zvoliac pritom procesný postup podľa § 378 ods. 1 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Následne odvolací súd predmetné odvolanie žalovaného vyhodnotil ako dôvodné a rozhodol o ňom tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

11. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 220 ods. 2 veta tretia CSP súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Odvolací súd v súvislosti s hodnotením podaného odvolania zo strany žalovaného z pohľadu jeho dôvodnosti, resp. nedôvodnosti v tomto odvolacom konaní nevzhladol dôvod pre potvrdenie a ani pre zrušenie napadnutého rozsudku. S poukazom na uvedené, odvolací súd vzhľadom na ust. § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že podanej žalobe žalobcu voči žalovanej ohľadne zaplatenia sumy 4.992,13 eura s príslušenstvom vyhovel v plnom rozsahu.

13. Dôvodom k aplikácii tohto procesného postupu zo strany odvolacieho súdu (t. j. jeho rozhodnutie podľa § 388 CSP) bol nesprávny právny názor prvoinštančného súdu v tom smere, že spoločné dlhy obidvoch strán tohto sporu nemohli získať charakter spoločných s podielom obidvoch strán na ich úhrade rovnakým. Takisto odvolací súd nesúhlasí ani s konštatovaním prvoinštančného súdu, že vzhľadom na zánik BSM strán tohto sporu (27.10.2015) nedošlo k naplneniu fikcie ust. § 149 ods. 4 Obč. zák., t. j., že bývalí manželia by mali pri dlhoch byť oprávnení a zaviazaní rovnakým dielom, pretože trojročná lehota na vyporiadanie ich BSM ubehne až 27.10.2018.

14. V danom prípade vzhľadom na dátum zániku BSM strán sporu, t. j. 27.10.2015 sa žalobca môže úspešne domáhať po tomto termíne voči žalovanej zaplatenia jednej polovice zo sumy 9.984,26 eura, ktorú z titulu splácania obidvoch úverov v čase po zániku BSM splácal žalobca výlučne sám, hoci jednu polovicu z tejto sumy (4.992,16 eura) bola povinná zaplatiť práve žalovaná, pretože obidva úvery boli poskytnuté obidvom stranám sporu ešte počas trvania ich manželstva. Počas trvania BSM sa totiž nemôže úspešne jeden z manželov voči druhému manželovi čiastočne alebo celkom domáhať úhrady toho, čo plnil pri obstarávaní bežných vecí týkajúcich sa spoločných vecí manželov voči iným osobám z peňazí v režime BSM (rozhodnutie NS ČR z 27.09.1975 sp. zn. 1Cp/62/1975 a R7/1977). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca na prvý úver po zániku BSM zaplatil zo svojich výlučných prostriedkov 7.029 eur (22 splátok x 319,50) a na druhý úver 2.955,26 eura (22 splátok x 134,33 eura), čo spolu predstavuje 9.984,26 eura. Z tejto sumy jedna polovica v prípade žalovanej predstavuje 4.992,13 eura (9.984,26 : 2), ktorú je táto povinná zaplatiť žalobcovi.

15. Zaplatenie tejto sumy žalovanou žalobcovi je potrebné z právneho hľadiska posúdiť podľa § 454 Obč. zák., pretože po zániku BSM strán tohto sporu nemohol žalobca uhrádzať ním splatené splátky úveru zo spoločných finančných prostriedkov, nakoľko tieto už nemohli vznikáť. Vychádzajúc z obsahu ust. § 511 ods. 1, 2 Obč. zák. je zrejmé, že dlžníci by v prejednávanej veci zodpovedali veriteľovi spoločne a nerozdielne iba v tom prípade, ak by to bolo právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu určené, účastníkmi dohodnuté, alebo to vyplýva z povahy plnenia. Ak k takémuto určeniu nedošlo platí, že povinnosť medzi dlžníkmi, bez ohľadu, či sú manželia, je delená. V takom prípade je veriteľ oprávnený požadovať od každého z dlžníkov iba jemu zodpovedajúci podiel, vychádzajúc z toho, že tieto podiely sú u všetkých dlžníkov rovnaké.

Samotná skutková podstata v zmysle § 454 Obč. zák., je naplnená vtedy, že ten, kto plnil inému (poskytol mu finančné plnenie) túto povinnosť nemal a zároveň plnil namiesto toho, kto bol z takéhoto plnenia povinný. Nie je rozhodujúce to, či plnenie bolo poskytnuté so súhlasom dlžníka, ale nesmie ísť o situáciu, že by bolo plnené proti jeho vôli. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na obsah rozhodnutia KS v Žiline zo dňa 29.10.2013, sp. zn. 5Co/448/2013.

16. Príslušenstvo, t. j. ročný úrok z omeškania vo výške 5% z priznanej istiny 4.992,13 priznal odvolací súd žalobcovi od 12.10.2017, ako nasledujúceho dňa po uplynutí sedemdňovej lehoty, od doručenia predžalobnej výzvy žalovanej (dňa 04.10.2017), v ktorej žalovaná bezdôvodné obohatenie nevydala, a to až do zaplatenia.

17. S prihliadnutím na tieto dôvody, odvolací súd napadnutý prvoinštančný - zamietajúci rozsudok podľa § 388 CSP zmenil a žalobe žalobcu, ako dôvodne podanej v celom rozsahu vyhovel.

18. O náhrade prvoinštančného a zároveň aj odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, a § 396 ods. 1, 2 tak, že ich náhradu v plnom rozsahu priznal žalobcovi voči žalovanej, nakoľko žalobca mal v obidvoch konaniach plný úspech. O výške náhrady týchto trov rozhodne vyšší súdny úradník súdu prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods. 1 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).